

Bio sam stranac

Koristiti prilikom Subote posvećene izbeglicama

16. jun, 2018.

Nakon dugog perioda gladi, kiša se napokon vratila u Judejsku zemlju. Snopovi pšenice i ječma ponovo su rasli i na poljima oko Vitlejema bilo je vreme žetve.

Bogati zemljoposjednik po imenu Voz stigao je na jedno od svojih polja gde su najamnici vredno želi. Primetio je mladu ženu koja ih je sledila, sakupljajući snoplje koje je padajući ostajalo iza njih. Mislio je da poznaje sve koji žive u okolini Vitlejema, ali ovu ženu nikada ranije nije video. Odmah je primetio da izgleda malo drugačije od većine judejskih žena i zaključio da je verovatno strankinja.

Voz je otišao do nadzornika i upitao ga o njoj. Ko je ona? Odakle dolazi? Čija je? Nadzornik mu je odgovorio: „To je Ruta. Došla je iz Moavske zemlje. Ona je Moavka i Nojeminina snaja, koja se pre nekog vremena takođe ovde doselila iz Moava. Došla je danas sa pitanjem da li može da pabirči za našim žeteocima. Mislio sam da nećeš imati ništa protiv. Ona je veoma vredna, gotovo da se nije zaustavila čitavog jutra!“

Većini nam je poznata ova divna priča o Ruti, zapisana u Starom zavetu. Ruta nije bila Izrailjka. Nije rođena u Judejskom castvu. Rođena je u Moavskoj zemlj, malom kraljevstvu sa druge strane Mrtvog mora, u delu koji danas pripada Jordanu. Poreklo Moavaca seže do Lota, te se za njih može reći da su, u neku ruku, daleki rođaci Izrailjaca. Ali, živeli su dovoljno daleko i kada god bi prešli reku Jordan sa ciljem da posete Judeju, bili bi smatrani strancima. Nije prošlo mnogo od kada je preminuo Rutin suprug, i ona se suočila sa mnoštvom poteškoća koje je sa sobom doneo život udovice.

U današnje vreme, moguće je pronaći posao i izdržavati sebe, nakon što ste izgubili supruga. Tada, žene nisu imale svoju karijeru, nisu posedovale nikakvo imanje niti imale svakodnevno zaposlenje. Nije bilo ni socijalne službe koja bi zadovoljila njihove potrebe. Ukoliko se za vaše potrebe ne bi pobrinuo drugi muški član porodice, a ostali ste udovica, postojala je velika verovatnoća sa ćete postati prosjakinja. Udovice su često zlostavljane i zloupotrebjavane. Budući da nisu imale nikoga da ih zaštiti, njihov glas bio je malen.

Tek se doselila u Vitlejem sa svojom svekrvom, noseći na leđima zavežljaj sa svojim stvarima, a na plećima trostruki problem – bila je siromašna, bila je udovica i bila je strankinja.

Biblija kaže da su njih dve, kada su stigle u Vitlejem, izazvale pravo komešanje. Dve žene, bez muškaraca u svom životu, putuju same. Udovice. Jedna je strankinja. Gde će živeti? Ko će se brinuti o njima? Ko će ih štititi, obezbediti im hranu?

Srećom po Nojeminu i Rutu, u Judejskoj religiji i kulturi postojali su običaji koji će im pomoći da prežive, običaji koji su sezali čak do Mojsijevog vremena. Ovi običaji bili su utemeljeni na

Gospodnjim zakonima i propisima koje je dao Mojsiju na samom početku formiranja jevrejske nacije.

Preko Mojsija, Bog je otkrio svoj karakter i želju da se takav karakter prenese i na njegov narod.

Pogledajmo zajedno u svoje Biblije kako bismo videli šta je sam Bog rekao narodu preko Mojsija. Pogledajmo 5. knjigu Mojsijevu 10:17-19.

“Jer je Gospod Bog vaš Bog nad bogovima i gospodar nad gospodarima, Bog veliki, silni i strašni, koji ne gleda ko je ko niti prima poklona; Daje pravicu siroti i udovici; i ljubi došljaka dajući mu hljeb i odijelo. Ljubite dakle došljaka, jer ste bili došljaci u zemlji Misirskoj.”

Jedan od načina na koje zbrinuo siročad, udovice i strance, bilo je ustanovljenje običaja pabirčenja.

Poučio je narod preko Mojsija:

“A kad stanete žeti u zemlji svojoj, nemoj sasvijem požeti njive svoje, ni pabirči po žetvi; ostavi siromahu i došljaku; ja sam Gospod Bog vaš.”

(3. knjiga Mojsijeva 23:22)

Naš Bog je onaj koji voli i strance i očekuje da i mi činimo isto, kroz dela ljubaznosti, saosećanja i darežljivosti. Od žetve svog prosperiteta, podelimo sa siromašnima koji su među nama.

Kada je narod Vitlejema ugledao Rutu, pojavilo se mnoštvo pitanja, a na prvom mestu pitanje njene vrednosti. Pred njima je bila žena sa veoma malom perspektivom, žena koja je bila krajnje siromašna, udovica, strankinja, tuđinka.

Ulaskom u zajednicu ona će im samo natovariti odgovornost, oslanjajući se na njihovu brigu kako bi preživela. Bili su ispunjeni predrasudama i sumnjom. Zbog čega ova strankinja želi da postane deo njihove zajednice? Zašto jednostavno nije ostala sa svojim? Zašto ne ide svojoj kući?

Ali, kada je Bog pogledao na Rutu, tog dana kada je pabirčila na Vozovom polju, nije ugledao tuđinku ni strankinju. Nije video udovicu niti bezvrednu osobu. Ugledao je ženu nemerljive vrednosti! Gledajući na Rutu, video je prabaku Cara Davida, ženu koje će postati deo Hristove loze!

Divna okolnost je što je Voz bio Božji čovek, utemeljen na tradiciji gostoprimstva, ljubavi i ljubaznosti prema strancima. Pokazavši saosećanje prema Ruti, umnogome joj je olakšao sakupljanje hrane koja je bila potrebna i njoj i Nojemini. Pobrinuo se da Ruta bude i ostane zaštićena, kasnije se u nju i zaljubio i oženio je, učinivši tako da i ona i Nojemina budu zauvek deo njegove porodice i brige.

Cela priča o Ruti i ljubaznost i prihvatanje koje je pokazao Voz je demonstracija one vrste ljubavi i saosećanja koje bi trebalo svako od nas da živi i pokazuje u svakodnevnom životu. Paus koji smo čitali u 5. knjizi Mojsijevoj nije samo jedna izolovana izjava, duboko ukopana u Mojsijevim zakonima. Kroz čitavo Sveto pismo, i Novog i Starog zaveta, Boćji narod pozivan je da pokazuje saosećanje i ljubaznost prema siromašnima, udovicama, siročadi i „strancima“ ili „tuđinima“.

Kada nas prorok Malahija upozorava na neke detalje koji će biti veoma važni kada je reč o konačnom sudu, posebno ističe da će biti teško vreme za one koji se nisu na pravi način odnosili prema udovicama, siročadi i strancima.

Pogledajmo taj tekst:

“I doći ću k vama na sud, i biću brz svjedok protiv vračara i protiv preljubočinaca, i protiv onijeh koji se kunu krivo i protiv onijeh koji zakidaju najam najamniku, i udovici i siroti i došljaku krivo čine i ne boje se mene, veli Gospod nad vojskama.”

(Malahija 3:5)

Isus istu ovu poruku iznosi u pozitivnijem tonu. U svojoj poslednjoj poruci/propovedi Isus takođe govori o tom velikom sudnjem danu, kada će Sin Čovečji doći i „svi sveti anđeli s’Njim“. Svi narodi će se sakupiti pred Njim i odvojiće ljude kao što pastir odvaja ovce od koza. Ovce sa desne, a koze sa Njegove leve strane.

Pogledajmo sada Jevanđelje po Mateju 25:34-36 gde je zapis o onima koji su sa Hristove desne strane.

Ao ste se ikada zapitali šta je to što će biti najvažnije na sudnji dan, ovaj odeljak će vam dati odgovor.

“Tada će reći car onima što mu stoje s desne strane: hodite blagosloveni oca mojega; primite carstvo koje vam je pripravljeno od postanja svijeta. Jer ogladnjeh, i daste mi da jedem; ožednjeh, i napojiste me; gost (stranac) bijah, i primiste me. Go bijah, i odjenuste me; bolestan bijah, i obidoste me; u tamnici bijah, i dođoste k meni.”

Ljudi su šokirani, zatečeni ovim rečima i pitaju Hrista: Gospode, kada ti sve ovo učinismo? (stihovi od 37-39)

U 40-om stihu, Isus im odgovara:

“...zaista vam kažem: kad učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste,”

Ovom prilikom, želeo/la bih da se fokusiramo na “strance”. “gost (stranac) bijah i primiste me.”

Svi već znaju za našu spremnost da pomažemo sirotinji, da nahranimo gladne, obučemo gole, brinemo se o bolesnima posećujemo one koje su u zatvoru. Šta je sa strancima? Kako možemo da im ukažemo gostoprimstvo? U američkoj kulturi, u nekim gradovima naročito, ljudi su postali

veoma obazrivi kada je reč o strancima. Učimo svoju decu o tome da su stranci opasni - "stranger danger" ("stranac opasnost", prim. prev.).

Nevezano za pitanje bezbednosti, naši životi su postali toliko kompleksni, toliko prezauzeti, da jedva imamo vremena da posetimo one koji žive pored nas, a kamoli da ukažemo gostoprimstvo strancu. Budući da živimo u mahnitijoj američkoj kulturi (i evropska kultura je umnogome poprimila iste osobine), na koji način bismo se mogli vratiti na biblijski model koji poziva na ukazivanje gostoprimstva strancima? Promislimo malo danas o pravoj biblijskoj kulturi kako bismo shvatili na šta Biblija misli kada kaže "stranac".

U biblijska vremena, kada su ljudi putovali, to su činili pomoću magarca, kamile ili pešice. Nije bilo moguće preći veliku razdaljinu na dnevnom nivou. Kada bi sunce počelo da zalazi, morali bi da se zaustave gde god da su se trenutno nalazili i da naprave logor za prenoćište. To ih je tokom noći činilo veoma ranjivim, izloženim napadima pljačkaša ili divljih životinja. Putnik koji je imao sreće, naišao bi na neku kuću ili šator neke porodice koja je živela praktikujući kodeks o pomaganju strancima. Putnik bi bio lepo dočekan, ponuđeno mu je osveženje, hrana i bezbedno mesto na kom će provesti noć.

U Judeji, ova tradicija koja je podrazuvela toplu dobrodošlicu putniku strancu datira još od vremena praoca Avrama. Drevna jevrejska tradicija kaže da je Avram podizao sva četiri krila svog šatora kako bi putnici prolaznici znali da je on kod kuće i da su dobrodošli. Sećamo se priče iz 1. Knjige Mojsijeve 18. Poglavlja kada Avram prihvata strance u svoj šator, priprema im hranu, ne shvatajući da je ugostio samog Gospoda i njegove anđele.

Drevni kodeks gostoprimstva nije bio prisutan samo kod Jevreja. Bio je veoma široko rasprostranjen, a i danas je prisutan među mnogim nomadskim grupama. Kroz vekove, postao je metod preživljavanja. Onaj koji danas pokazuje gostoprimstvo, može se i sam jednoga dana naći u sličnoj potrebi ukoliko bude putovao ili bežao. U nekim kulturama, praksa gostoprimstva ide tako daleko da će ljudi obezbediti zabavu, hranu i zaštitu čak i svojim neprijateljima, tretirajući ih kao prijatelje i uvažene goste dokle god trebaju sklonište u njihovom domu.

Nije samo nomad ili trgovački putnik bio taj koji bi koristio prednosti ovog sistema pustinskog gostoprimstva, Često bi stranac ili "došljak" kako ih Biblija ponekada naziva, bio u bekstvu od neprijatelja, napuštajući svoju domovinu. Pošto više nije bilo bezbedno za život u njihovoj zemlji, primorani su da beže i nađu utočište u sigurnosti neke druge zemlje. Dok su bežali, našli su se među ljudima koji su se držali tradicije ukazivanja gostoprimstva strancima. Kada su se smeštali u njihovoj zemlji, zakoni i običaji (tradicije) garantovali su im zaštitu i brigu. Narod domaćin pomagao bi strancu koji trenutno prebiva u njihovoj zemlji da preživi do trenutka kada bi eventualno poželeo da se vrati u svoju zemlju ili osnuje svoj dom tu gde se sada nalazi (u zemlji domaćina).

Ovakvi običaji gostoprimstva opstali su u nekim kulturama do današnjeg dana. Kada biste posetili postojbinu Rute danas, najčešća fraza koju biste čuli bila bi: "Dobrodošli u Jordan". Ono

što bi želeli da vam poruče na ovaj način bilo bi : “Dragi prijatelju, tokom tvoje posete ovde u Jordanu, želim da znaš da si dobrodošao!”

Tokom svakodnevne šetnje ulicama Jordana, teško da vas neko ne bi zaustavio i pozvao da zastanete, sklonite se od sunčeve žege i popijete šolju zaslađenog čaja.

Ako biste ostali duže, pozvali bi vas da ostanete na obroku sa porodicom ali i na prenoćištu, pokazujući vam izvorno, tradicionalno gostoprimstvo.

Verovatno se Jordan, upravo zbog ove, duboko ukorenjene tradicije gostoprimstva, ističe među zemljama sveta. Svet se, kao sa posledicom ratova, danas suočava sa najvećom izbegličkom krizom svih vremena gde je 65 miliona ljudi raseljeno iz svojih domova.

Od svih zemalja sveta koje prihvataju izbeglice, mala zemlja Jordan je prihvatila najviše. Amerika, koja je multikulturalna zemlja, neguje dugu tradiciju prihvatanja stranaca. SAD su prihvatile oko 85000 završno sa 2016 godinom. To je mnogo ljudi. Neki zvaničnici izrazili su brigu da bi sopstveni resursi mogli biti ugroženi zbog prihvatanja tolikog broja ljudi. Ali Jordan, koji ima veoma oraničene resurse i teritoriju, prihvatio je više izbeglica od bilo koje druge zemlje u svetu. Broj izbeglica o kojima se trenutno brinu je čak 2,7 miliona.

Uganda je još jedna zemlja koja služi kao primer primene kodeksa o ukazivanju gostoprimstva strancima. Njihov sused na severu, Sudan, trenutno je u građanskom ratu koji je čitavu naciju doveo u potpuni haos. Vojska sa obe strane pohodi sela, pljačka i kidnapuje, ubijajući civilno stanovništvo bez razlike.

U strahu i pometnji ljudi pakuju nekoliko osnovnih stvari koje su im potrebne i kreću ka granici sa Ugandom. Ne samo da su tamo dobrodošli, već dobijaju i male parcele zemlje gde mogu da izgrade manju kuću od blatne cigle i da zasade malu baštu. Tokom prošle godine, Uganda je pružila utočište za oko milion ljudi.

Savremeni ekvivalent biblijskom “strancu”, najverovatnije bi danas bio “izbeglica”. Izbeglička kriza je zaista jedan od najvećih problema današnjice, jer je mnogo života ugroženo. Kada padaju bombe, a meci zuje, porodice i čitave zajednice su prisiljene da napuštaju svoje domove samo sa onim što mogu trenutno poneti na svojim leđima.

Kao nekada Ruta, odjednom se nađu u nemaštini, siromaštvu, bez posla, bez doma, beskućnici, stranci u tuđoj zemlji.

Jedan od načina na koji bismo mogli da ukažemo gostoprimstvo strancima je da podržimo rad Adre. ADRA, Adventistički razvojni i humanitarni rad je humanitarna ruka Crkve Adventista sedmog dana. Poslednjih trideset godina ona radi na tome da olakša patnju i glad, gde god se ljudi nalazili, širom sveta. O Adri znamo da pre svega pomaže u hitnim slučajevima kada je reč o prirodnim katastrofama – poplavama, suši... ili u slučajevima krajnjeg (ekstremnog) siromaštva.

Ali, rad Adre proširuje se i na izbegličke kampove, gde pomaže ljudima koji beže od rata i ratnih sukoba. U poslednjih nekoliko godina, dok izbeglička kriza kulminira i poprima svetske razmere,

ADRA je morala da proširi svoj rad na mnoštvo zemalja. Na mestima kao što je Ukrajina, Liban, Sirija, Irak, Somalija, Ruanda i Uganda, ADRA primenjuje kodeks "gostoprimstvo strancu", brinući se o njihovim potrebama dok traže sigurnost i spas u gostoprimstvu drugih.

Zanimljivost je da su mnogi od izbeglica ukazali isto ovakvo gostoprimstvo službenicima Adre. Službenici Adre pričaju o tome da su, kada su posetili izbeglice koje dolaze iz Sirije, Iraka i Avganistana, bili pokrenuti njihovim gostoprimstvom. Oni bi im ponudili mesto na kome su sedeli, hranu i piće, čak i u slučajevima kada su i sami oskudevali.

Dok razmišljamo o stradanju izbeglica, podsetimo se Isusovih reči: "Bejah stranac i primiste me." Setimo se priče o Ruti. Kada gledamo na izbeglice, pokušajmo da ih vidimo kao što ih Bog vidi, kao osobe nemerljive vrednosti.

Pokušajmo da budemo kao jordanski beduini, pokušajmo da razvijemo kulturu brige i gostoprimstva.

Ili kao narod Ugande, koji ipak, iako je narod i zemlja u razvoju i sa mnoštvom potreba, pokazuje spremnost da ukaže gostoprimstvo strancima.

Pokušajmo da budemo kao izbeglice koje, iako i same pate u izbegličkim kampovima, ipak imaju snage da pokažu brigu i gostoprimstvo posetiocima.

20. juna obeležava se Svetski dan izbeglica. Budući da je kriza toliko velika, preporučujemo vam da uzmete čitavu sedmicu kako biste se bavili ovim problemom. Neka oni budu deo vaših molitava tokom te sedmice i razmišljajte o načinu na koji biste mogli da pokažete gostoljubivost. Na ovaj način pridružite se Adri koja se bavi podrškom izbegličkoj populaciji. Zajedno možemo opravdati Hrsitovo poverenje i ispuniti Njegov nalog iz Pisma kako bismo ublažili patnju ljudi u krizi i potrebi.

Želim da jednog dana svima nama budu upućene reči: "Bejah stranac i primiste me."